

Två unika medeltida koggar hittade i Varberg

Rester av två medeltida koggar har upptäckts i Varberg. De ovanliga skeppsvraken dateras preliminärt till 1300-talet och upptäcktes under en arkeologisk utgrävning.
– Det är mycket speciella fynd och väldigt kul att hitta dem, säger **Elisabet Schager, projektledare på Arkeologerna.**

Skeppen ligger mycket nära varandra utanför det som en gång i tiden var Varbergs medeltida föregångare, staden Getakärr. Resterna av det större skeppet mäter 20 meter i längd och är 6 meter brett medan det mindre är 8 meter långt och 6 meter brett. Det som återstår är fartygens babordssidor och botten.

Båda är av en kogglignande fartygstyp. Koggar användes flitigt under medeltiden, främst för transport och last och förknippas ofta med tyska Hansan, men skeppstypen var vanliga i hela norra Europa.

– Vi befinner oss vid den gamla strandlinjen i Varberg så det vi förväntade oss skulle dyka upp var marina lämningar, bryggor och spår efter fiske och de här kom nu på sluttampen. Det är ovanligt att vrak efter koggar hittas, hittills i Sverige har man bara gjort sju tidigare fynd. I hela Europa har man gjort ungefär 30 koggfynd.

Det är inte första gången som arkeologerna hittar skeppsvrak i området. De arkeologiska undersökningarna i Varberg inför bygget av Varbergstunneln och ett nytt järnvägsspår startade redan hösten 2019. Sedan dess har man gjort otaliga fynd av bland annat kritpipor och spår av produktionen vid Varbergs kritpipsfabrik på 1700-talet, men även personliga föremål.

I fjol hittades rester av två cirka 500 år gamla skeppsvrak inte långt ifrån de nyupptäckta koggarna. Föremål som mynt och keramik från Tyskland visar att Getakärr var en stad präglad av handel och sjöfart.

– De nya vraken ligger närmare land. Vi vet inte så mycket om varför de har hamnat där, men de kan ha lagt till i den grunda viken i skydd för en storm och sjunkit, säger Elisabet Schager.

I projektet samarbetar Arkeologerna med Kulturmiljö Halland, som är en del av Hallands kulturhistoriska museum, och marinarknologer från Bohusläns museum och Visuella Arkeologi. Allt kommer att analyseras noga, varje nivå dokumenteras

med fotogrammetri innan fartygets delar lyfts upp och förvaras i särskilda vattencontainrar inför fortsatta analyser. Genom att handscanna varje del går det att få fram formen på fartygen och hur de såg ut när de var intakta.

– Vi kommer att ta jordprover i fält för att kunna se om det finns spår av lasten, om man har transporterat djur ombord och vilka parasiter de kan ha haft. Vi gör även analyser på träet för att fastställa ålder, var fartyget har byggts och om det har reparerats, säger Elisabet Schager och tillägger:

– Utifrån vad marinarkeologerna har sett hittills när det gäller skeppsbyggnadstekniken kan skeppen troligen dateras till 1300- eller 1400-talet. Det är jättespännande, nu finns det en stor potential för att få ökad kunskap om den nordeuropeiska handeln och sjöfarten under medeltiden.

Kontaktpersoner:

Elisabet Schager, Arkeologerna 010-480 82 05, 076-128 42 05
Presskontakt: 010-480 80 76, 076-128 40 76

Trafikverket: Jesper Mårtensson, ansvarig Miljö och tillstånd, 070-0464790

Foton/pressbilder hittar du på Flickr:
<https://www.flickr.com/gp/arkeologiuv/ouZ771>

Mer info om projektet [Arkeologi vid en strandkant | Arkeologerna](#)

